

Samenvatting

In april 2004 publiceerde het Rekenhof een onderzoeksverslag over de administratieve behandeling van bezwaarschriften inzake directe belastingen. Dit verslag bevatte drie grote aanbevelingen:

- de verdere ontwikkeling van een performant, coherent, geïntegreerd en automatisch dossieropvolgingssysteem;
- de verdere ontwikkeling van een database met de inhoud van de bezwaren, de administratieve beslissingen en de gerechtelijke beslissingen;
- de verdere stimulering van de mentaliteitsverandering en van de responsabilisering van de taxatie- en geschillendiensten.

Bij de parlementaire bespreking van dat verslag kondigde de kabinetsdirecteur van de staatssecretaris voor Modernisering van de Financiën en Strijd tegen de Fiscale Fraude aan de workflow geschillen¹ verder te zullen ontwikkelen om een antwoord te bieden op de eerste twee aanbevelingen en via structurele maatregelen de responsabilisering te stimuleren en ondersteunen. Bovendien zou op termijn de workflow aan het invorderingsbestand worden gelinkt, wat eveneens een vraag van het Rekenhof was.

Het Rekenhof heeft een opvolgingsaudit uitgevoerd om de stand van zaken na te gaan van die drie aangekondigde maatregelen. Daarnaast heeft het de actuele situatie op het vlak van het aantal bezwaarschriften en de naleving van de wettelijke termijn voor de behandeling ervan geëvalueerd. Tenslotte zijn de implicaties nagegaan van de in 2007 ingevoerde fiscale bemiddeling op de administratieve geschillenbehandeling.

Hoewel de workflow de geschillenbehandeling overzichtelijker en toegankelijker heeft gemaakt, heeft hij volgens de geschillenbehandelaars niet geleid tot een snellere afhandeling van de bezwaarschriften of tot een duidelijke vermindering van de werklast. Integendeel, de scanning van documenten wordt als een bijkomende last ervaren. De beschikbare modeldocumenten worden wel positief beoordeeld.

Door technische problemen is de workflow als (statistisch) opvolgingsinstrument voor geschillenbehandeling nog steeds niet operationeel, waardoor een aanzienlijke tijdsbesparing nog niet kan worden gerealiseerd. Alle analyses en opvolgingsrapporten moeten vooralsnog worden uitgewerkt op basis van manuele staten.

Ook als inhoudelijk sturingsinstrument blijkt de workflow nog niet te werken, voornamelijk omdat het systeem nog geen inhoudelijke gegevens bevat over de aard van de bezwaarschriften en er ter zake ook geen zoekfunctie beschikbaar is.

Pas als die problemen opgelost zijn, zal de workflow ten volle een performant inhoudelijk ondersteuningsinstrument vormen voor de taxatie- en geschillenambtenaren. In afwachting biedt de workflow nog geen garanties over de coherentie van de administratieve beslissingen.

De aanbeveling van het Rekenhof om de taxatieambtenaren binnen elke klassieke controledienst te laten ondersteunen door een afdeling Voorafgaande en Gerechtelijke Geschillen werd slechts gedeeltelijk uitgevoerd. Voor ondersteuning in gerechtelijke geschillen kunnen de taxatieambtenaren een beroep doen op de *REA-cellen (cellen Rechtbank Eerste Aanleg)*, maar tot nu toe werden geen afdelingen voorafgaande geschillen opgericht.

¹ Een geautomatiseerd en geïntegreerd systeem voor de behandeling van de administratieve en de gerechtelijke geschillen.

De aanbeveling van het Rekenhof om ook de BBI te responsabiliseren door ze zelf de bezwaren te laten behandelen die ze genereert, werd met ingang van 1 februari 2008 (datum waarop de BBI werd opgenomen in het systeem van de workflow) gerealiseerd.

De link tussen de workflow en het invorderingsbestand werd nog niet gerealiseerd en er bestaan ook nog geen concrete plannen in die richting. In afwachting daarvan zal de administratie onmiddellijk werk maken van een rechtstreekse, dagelijkse inbreng van de noodzakelijke gegevens in de invorderingsbestanden door de geschillenambtenaren.

De totale eindstock aan bezwaarschriften personen- en vennootschapsbelasting is sinds het begin van het oorspronkelijke onderzoek door het Rekenhof gereduceerd van 84.617 bezwaarschriften op 31 december 2001 tot 22.980 bezwaarschriften op 31 december 2006, d.i. tot iets meer dan een kwart.

De klassieke controlediensten (met het leeuwendeel van de bezwaarschriften) slagen er de laatste jaren in ongeveer 65% van de dossiers binnen de termijn van zes/ negen maanden af te handelen. De inspecties A nemen daarentegen slechts in minder dan de helft van de dossiers een beslissing binnen de termijn en de BBI-cel in minder dan 10%, wat uiteraard te maken heeft met de complexiteit van de dossiers.

Van 27.723 vorderingen die bij de rechtbank van eerste aanleg werden ingediend, werden er slechts 2023 (7,3%) ingediend voordat de administratie een beslissing over het bezwaar had genomen. Dit toont aan dat de belastingplichtige in de regel de administratieve uitspraak afwacht alvorens zich tot de rechtbank te wenden. De bezwaarprocedure vervult dus de filterfunctie die de wetgever heeft beoogd.

Het Rekenhof kon de werking van de nieuwe fiscale bemiddelingsdienst en haar eventuele implicaties op het vlak van de fiscale geschillenbehandeling nog niet beoordelen omdat deze dienst in de praktijk nog niet operationeel is. Het Rekenhof stelt wel al de vraag of het niet-schorsende of stuitende karakter van de bemiddelingsaanvraag geen risico's kan inhouden voor de gelijkheid van de belastingplichtigen.